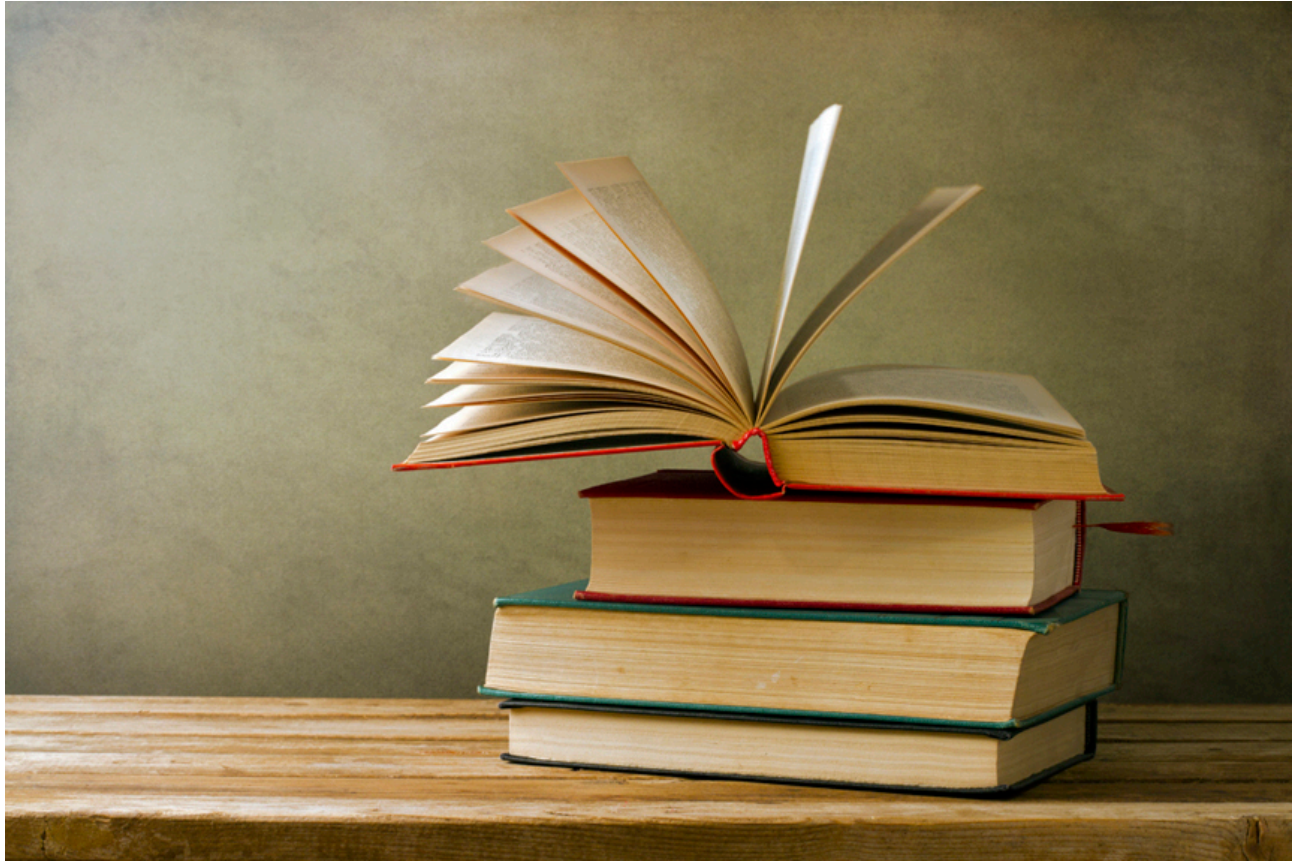
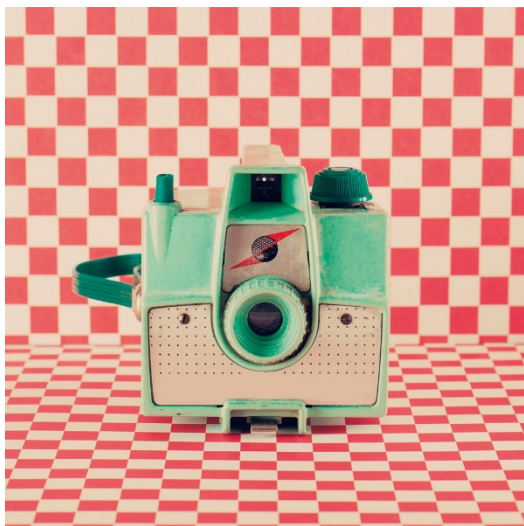

Γενικές συμβουλές για τη φωτογράφιση still life

Ζωντανεύοντας τη νεκρή φύση

Πολλοί, σκεπτόμενοι ελληνικά, θα αναρωτηθούν γιατί δεν ονομάσαμε το θέμα νεκρή φύση. Ο λόγος είναι απλός. Γιατί θέλουμε να την εντάξουμε κάτω από την ευρύτητα που μας παρέχει ο αγγλικός όρος και να κινηθούμε πέρα από τον ακαδημαϊσμό. Τι εννοούμε; Ξεχάστε τα τετριμμένα. Still life δεν είναι μόνο τα όμορφα λουλούδια, παρόλο που μας δίνουν υπέροχα παραδείγματα. Μια όμορφη εικόνα still life μπορούμε να πάρουμε ακόμα και από τα πιο “βαρετά” καθημερινά αντικείμενα αρκεί να έχουμε φαντασία και δουλέψουμε σκληρά.

Still life: Πιο εύκολο από ότι νομίζουμε

Το still life είναι από τα πιο παρεξηγημένα είδη φωτογραφίας. Είτε θεωρείται από αρκετούς πολύ δύσκολο πιστεύοντας πως απαιτείται ακριβός εξοπλισμός με επαγγελματικά φώτα, soft box κλπ. είτε οι φωτογράφοι το προσπερνούν ως καθαρά εμπορικό/διαφημιστικό κλάδο της φωτογραφίας χωρίς καλλιτεχνική ή δημιουργική διάσταση. Τίποτα από τα

δύο όμως δεν είναι βάσιμο. Η απεικόνιση αντικειμένων έχει τις ρίζες της στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή τέχνη αλλά και στην αιγυπτιακή, όπου συνδεόταν συχνά με θρησκευτικό περιεχόμενο. Κατά την περίοδο της Αναγέννησης οι νεκρές φύσεις αποκτούν νέα δημοτικότητα αφού η τέχνη ξεπερνάει τη θρησκευτική αποκλειστικότητα και τολμάει να ασχοληθεί με την πραγματικότητα, με ανθρώπους και αντικείμενα. Τους επόμενους αιώνες το είδος θα γνωρίσει ακμή με ζωγράφους όπως ο Durer και ο Caracci τον 16ο αιώνα, ο Rembrandt και ο Caravaggio τον 17ο αιώνα αλλά και αργότερα με τους μεγάλους Ολλανδούς, Φλαμανδούς και Ισπανούς ζωγράφους. Ας μην ξεχνάμε τις νεκρές φύσεις του Van Gogh, του Manet, του Delacroix, του Goya, του Cézanne αλλά και των Picasso και Matisse. Στη φωτογραφία το still life την φέρνει πιο κοντά στη ζωγραφική από οποιοδήποτε άλλο θεματικό περιεχόμενο, αφού ο φωτογράφος καλείται να εκφραστεί σχεδόν το ίδιο όπως και ο ζωγράφος, αξιοποιώντας τα σχήματα, τις υφές, τους τόνους και τα χρώματα. Στην φωτογραφία still life, καθετί που βρίσκεται στο κάδρο είναι εκεί μετά από απόφαση του καλλιτέχνη. Το είδος αυτό, ακριβώς επειδή ωθεί τον φωτογράφο να μελετήσει σοβαρά όλα τα στοιχεία της εικόνας, αποτελεί πρόσφορο μέσο για εξάσκηση και εκμάθηση πάνω στο κάδρο, την σύνθεση, το χειρισμό του φωτός, το χρώμα κτλ.

Φωτισμοί

Η αλήθεια είναι ότι οι ερασιτέχνες φωτογράφοι δεν έχουν studio (επαγγελματικά) φώτα και ούτε τα χρειάζονται. Ακόμη και κοινά οικιακά φωτιστικά μπορούν να αποδειχτούν σωτήρια λύση. Και βεβαίως, έχουμε πάντα την εναλλακτική λύση του φυσικού φωτισμού. Σε αυτή την περίπτωση, επιλέγουμε χώρο εργασίας κοντά σε (βορεινό) παράθυρο ώστε να φωτίζεται καλά το θέμα μας από τη μία πλευρά και χρησιμοποιούμε είτε ανακλαστήρα ή ένα άλλο φωτιστικό για να εξισορροπήσουμε το φως. Στην εκδοχή του τεχνητού φωτισμού, συγκεντρώνουμε τα οικιακά φωτιστικά που έχουμε και διαλέγουμε ένα απομονωμένο δωμάτιο χωρίς να εισβάλλει φυσικό φως – επιδιώκοντας την ομοιόμορφη χρωματική θερμοκρασία. Το still life ενθαρρύνει την ήσυχη ενασχόληση, με άνεση χρόνου. Συνεπώς έχουμε την πολυτέλεια των κατά το δυνατόν περισσότερων δοκιμών. Και εδώ ισχύει η αξία του διάχυτου, μαλακού φωτισμού που ευνοεί το γράψιμο των λεπτομερειών. Παίζουμε με τις θέσεις των φωτιστικών υπό γωνία, προσέχοντας τις φωτοσκιάσεις μέχρι να εξισορροπήσουμε την κατανομή των φωτισμών. Αν

θέλουμε να περιορίσουμε δραματικά τις ανεπιθύμητες ανακλάσεις, δουλεύουμε με light tent όπως η ιδιοκατασκευή μας σε αυτό το τεύχος. Αλλάζουμε θέση και γωνία στα φωτιστικά μέχρι να πάρουμε το αποτέλεσμα που επιθυμούμε Και πάντα να θυμόμαστε ότι την ατμόσφαιρα και το ύφος του still life, την κάνει ο φωτισμός.

Εξοπλισμός

Στο still life είναι must το τρίποδο και το ντεκλανσέρ. Με αυτό τον τρόπο θα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε πιο αργές ταχύτητες με κλειστά διαφράγματα ώστε να πετύχουμε το μέγιστο βάθος πεδίου και να “γράψει” σωστά το αντικείμενο από άκρη σε άκρη. Ένας macro φακός θα βοηθήσει πολύ. Επίσης ο στάνταρ 50άρης έχει άριστα αποτελέσματα χάρη στην ευκρίνεια και το γρήγορο μέγιστο διάφραγμα.

Σύνθεση

Η σύνθεση και κατανομή των περιεχομένων στο κάδρο στο still life είναι εξίσου σημαντική με τους φωτισμούς. Και εδώ ισχύει ο κανόνας των τρίτων, για την τοποθέτηση των αντικειμένων αλλά και οι γενικές αρχές περί γραμμών διαφυγής κλπ.. Προεπισκοπούμε τη σύνθεση μας και προσπαθούμε να κατανοήσουμε που καθοδηγεί το μάτι του θεατή. Και πάλι προσοχή στο φόντο. Δεν πρέπει να κλέβει την προσοχή από το θέμα, εκτός κι αν αυτή είναι η πρόθεση μας. Επίσης δεν υπερφορτώνουμε το κάδρο. Πολλή πληροφορία ίσως είναι βαρετή και περιττή.

Επιλογή θέματος

Νεκρή φύση δεν είναι μόνο τα φρούτα στο μπολ (όσο κι αν αυτά έχουν εμπνεύσει τους μεγάλους ζωγράφους).

Δοκιμάστε κι άλλα πράγματα. Οι επιλογές είναι απεριόριστες. Αναζητήστε αγαπημένα αντικείμενα ή αντικείμενα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον ως προς το σχήμα, την υφή, τα χρώματα. Να θυμάστε ότι ασχολείστε με ένα είδος που μπορείτε να “ζωγραφίσετε” το καρέ σας, να το δημιουργήσετε από το μηδέν. Στην αρχή αποφύγετε αντικείμενα με ανακλαστικές επιφάνειες π.χ. κοσμήματα γιατί θα σας δυσκολέψουν οι αντανακλάσεις και ο φωτισμός. Αφού εξασκηθείτε με τα φώτα σας δοκιμάστε κι αυτό.

Γωνία λήψης

Ακόμα όμως κι αν χρησιμοποιήσετε τρίποδο, μην το αφήσετε να σας καθηλώσει. Δοκιμάστε διαφορετικές γωνίες λήψης αλλά και διαφορετικά ύψη στο τρίποδο. Μια λήψη από ψηλά (bird's eye view) μπορεί να σας δώσει πιο δραματικό ύφος.

Setup

Κόντρα στον αστικό μύθο που περιβάλλει το still life, μπορεί να υπάρξει και χωρίς τον studio εξοπλισμό. Δε χρειαζόμαστε τόσο πολλά πράγματα: Αρχικά, βρίσκουμε μια επιφάνεια εργασίας π.χ. στην πιο απλή εκδοχή ένα τραπέζι, και σε πιο σύνθετη ένα still life τραπέζι ή ένα light tent . Το τραπέζι θα τοποθετήσουμε μπροστά από το φόντο (background) το οποίο πρέπει να επιλέξουμε προσεκτικά, κατά προτίμηση μονόχρωμο ώστε να μην αποσπά την προσοχή. Αν δεν μας κάνει για φόντο ο τοίχος, μπορούμε να αναρτήσουμε ένα μεγάλο χαρτόνι της επιλογής μας.

Στα φωτογραφικά στούντιο η επιφάνεια εργασίας και το φόντο είναι συνήθως ένα πράγμα (χάρτινο ή άλλο υλικό με υφή π.χ. τσόχα ή καμβάς μεγάλης επιφάνειας). Σε άλλες περιπτώσεις ο φωτογράφος μπορεί να έχει ξεχωριστή επιφάνεια έδρασης για το κυρίως αντικείμενο και ξεχωριστό φόντο (βλ. το παράδειγμα της σελίδας αριστερά).

Tips

- Κατασκευάστε το δικό σας lightbox για καλύτερα αποτελέσματα.

- Αν θέλετε να μεγιστοποιήσετε το βάθος πεδίου, πάρτε συνεχόμενες λήψεις εστιάζοντας χειροκίνητα κάθε φορά σε διαφορετική απόσταση αρχίζοντας από μπρος προς τα πίσω. Στη συνέχεια συνδυάστε τις στο Photoshop ή σε ειδικό software.
- Αν για κάποιο λόγο δεν είστε ικανοποιημένοι, δοκιμάστε να αλλάξετε το φόντο.
- Αν δεν έχετε αρκετές φωτιστικές πηγές χρησιμοποιήστε μια ανακλαστική επιφάνεια, π.χ. αλουμινόχαρτο απέναντι ή υπό γωνία από τη φωτ. πηγή.
- Πειραματιστείτε με διαφορετικά μεγέθη αντικειμένων στο κάδρο.
- Το καλύτερο γράψιμο και ευκρίνεια θα πετύχετε με ISO 100. Εκτός και αν έχετε κατά νου το εφέ του “κόκκου” (grain).